

Vith INTERNATIONAL EURASIAN
EDUCATIONAL RESEARCH CONGRESS

EJERCongress 2019 ABSTRACTS

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

19-22 JUNE 2019 / Ankara University
19-22 HAZİRAN 2019 / Ankara Üniversitesi

(24935) Öğretmen Adaylarının İnternete Yönelik Epistemolojik İnançları ile Eğitsel İnternet Kullanım Özyeterlik İnançları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**FATMA GİZEM KARAOĞLAN YILMAZ**

BARTIN ÜNİVERSİTESİ

RAMAZAN YILMAZ

BARTIN ÜNİVERSİTESİ

ÖZET**Problem Durumu**

Günümüzde İnternet; arama motorları, kitlesel açık çevrimiçi dersler, video paylaşım siteleri, wikipedia, sosyal ağlar gibi platformlar ile bireylerin bilgi ve becerilerini geliştirebilecekleri önemli bir bilgi kaynağı haline gelmiştir. Bireyler bu platformlarda çeşitli bilgi arama tekniklerini kullanarak istedikleri bilgiye erişebilmektedir. Ayrıca mobil cihazların ve İnternet kullanımının yaygınlaşması ile birlikte bireyler bilgiye istedikleri yer ve zamanda erişebilme imkânına sahip olmuşlardır. Bu gelişmeler ışığında bilgiyi ezberleyen değil, eriştiği bilgiyi kullanabilen, üretebilen ve yaratıcılığını ortaya koyabilen bireylere toplumlar gereksinim duymaya başlamışlardır.

Her ne kadar İnternet hemen her konuda bilginin yer aldığı bir bilgi kaynağı durumuna gelmiş olsa da, burada yer alan bilgilerin güvenilirliği ise bir tartışma konusudur. Çünkü günümüzde temel düzeyde bilgisayar ve internet okuryazarı olan bir birey rahatlıkla internet ortamına bilgi yükleyebilmekte, bu bilgiyi başkaları ile paylaşabilmektedir. Ancak İnternet ortamına yüklenen bilginin içeriği ise çoğunlukla bir denetimden geçmemektedir. Söz konusu bu durumlar bireylerin İnternet ortamındaki bilginin güvenilirliğine şüphe ile yaklaşmalarına yol açabilmektedir. Bu durum bireylerin İnternete yönelik epistemolojik inançları ile ilişkili bir durumdur. İnternete yönelik epistemolojik inanç, bireyin internet ortamındaki bilginin kaynağına, kesinliğine, yapısına ve bu ortamdaki bilgi ve bilgi kaynaklarının değerlendirilmesine yönelik inançlarını kapsamaktadır (Kılıç Çakmak, Karaoğlan Yılmaz, & Yılmaz, 2015). İnternete yönelik epistemolojik inancı gelişmemiş/naif düzeyde olan bireyler bu ortamdaki bilgi kaynaklarına, bilgilerin kesinliğine inanan bireylerdir. Diğer taraftan, İnternete yönelik epistemolojik inancı gelişmiş düzeyde olan bireyler ise bu ortamdaki bilgi kaynaklarına, bilgilerin kesinliğine şüphe ile yaklaşan bireylerdir. Naif epistemolojik inanca sahip bireyler İnternet ortamındaki ilk buldukları web sayfasındaki bilgileri doğru, genel geçer kabul edebilirken; gelişmiş epistemolojik inanca sahip bireyler ise bu duruma şüphe ile yaklaşarak buldukları bilgileri farklı bilgi kaynaklarına da erişerek doğrulamaya, bilgiyi sorgulamaya çalışırlar.

Gelişmiş ve gelişmemiş epistemolojik inanca sahip bireylerin göstermiş oldukları bilgi arama/bilgi kaynağını sorgulama davranışlarının eğitsel amaçlı İnternet kullanım özyeterlik inançları ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir. İnternet kullanım özyeterlik inançları gelişmiş olan bireyler çeşitli bilgi arama tekniklerini kullanarak, farklı bilgi kaynaklarına rahatlıkla erişebilecek, farklı kaynaklardaki bilgileri karşılaştırabilecek bilgi ve yetkinliğe sahip olabilen kişilerdir. Özyeterlik inancı gelişmemiş olan bireyler ise arama motorlarını kullanarak güçlükle bilgi kaynaklarına erişebilecekler ve ilk buldukları sınırlı sayıda bilgi kaynağı ile yetinmeyi tercih edebileceklerdir. Dolayısıyla eğitsel internet kullanım özyeterliği gelişmiş olan bireylerin İnternete yönelik epistemolojik inançlarının gelişmiş/olgunlaşmış düzeyde olduğu düşünülmektedir. Ancak alanyazın incelendiğinde bu iki yapı arasındaki ilişkileri inceleyen bir araştırma olmadığı görülmektedir. Buradan hareketle bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının internete yönelik epistemolojik inançları ile eğitsel internet kullanım özyeterlik inançları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- Öğretmen adaylarının İnternete yönelik epistemolojik inançları ve eğitsel amaçlı İnternet kullanım özyeterlikleri ne düzeydedir?
- Öğretmen adaylarının İnternete yönelik epistemolojik inançları ile eğitsel amaçlı İnternet kullanım özyeterlikleri arasında nasıl bir ilişki vardır?
- Öğretmen adaylarının İnternete yönelik epistemolojik inançları ile eğitsel amaçlı İnternet kullanım özyeterlikleri sınıf düzeyine (1. Sınıf / 4. Sınıf) göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- Öğretmen adaylarının İnternete yönelik epistemolojik inançları ile eğitsel amaçlı İnternet kullanım özyeterlikleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Araştırma Yöntemi

Bu çalışmada öğretmen adaylarının internete yönelik epistemolojik inanç ve eğitsel internet kullanım öz-yeterlik inançlarını belirlemek ve bunlar arasındaki ilişkiyi incelemek için tarama modeli kullanılmıştır. Bilindiği gibi tarama modelleri, bir olay ya da durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan modellerdir. Konu olan olay ya da durum, kendi koşulları içinde ve olduğu şekliyle tanımlanır (Karasar, 2014).

Araştırmanın katılımcılarını; bir devlet üniversitesinin fen bilgisi öğretmenliği, sınıf öğretmenliği, sosyal bilgiler öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği ve ilköğretim matematik öğretmenliği bölümlerinde bir ve dördüncü sınıfta öğrenim görmekte olan 401 öğretmen adayı oluşturmaktadır.

Öğretmen adaylarının internete yönelik epistemolojik inançlarını belirleyebilmek için Kılıç Çakmak ve diğ. (2015) tarafından Türkçeye uyarlanan internete yönelik epistemolojik inanç ölçeği kullanılmıştır. Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen ölçek; kesinlik ve bilginin kaynağı (certainty and source of knowledge), bilginin gerekçelendirilmesi (justification for knowing) ile bilginin yapısı (structure of knowledge) şeklinde üç faktörlü bir yapıya sahip olup, 16 maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddeleri 10'lu likert tipi bir derecelendirmeye sahip olup, ölçek maddelerine katılma düzeyleri "(1) Kesinlikle Katılmıyorum" ve "(10) Kesinlikle Katılıyorum" arasında değerlendirilmektedir. Araştırmada öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanım öz-yeterlik inançlarını ölçmek amacıyla Şahin (2009) tarafından geliştirilen eğitsel internet kullanım öz-yeterliği inançları ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 28 maddeden oluşmakta olup tek faktörlü bir yapıdadır. Ölçek beşli likert tipi derecelendirmeye sahip olup, ölçek maddelerine katılma düzeyleri "(1) Yetersizim" ve "(5) Tamamen Yeterliyim" arasında değerlendirilmektedir. Öğretmen adaylarının cinsiyet, öğrenim görülen bölüm gibi demografik özelliklerinin belirlenmesi amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgiler formu kullanılmıştır.

Verilerin normallik varsayımı Çarpıklık ve Basıklık (Skewness-Kurtosis) Testi ile sınanmıştır. Analiz sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği saptanmıştır. Bu nedenle verilerin çözümlenmesinde parametrik testlerden yararlanılmıştır. Araştırmada anlamlılık testlerinde .05 düzeyi esas alınmıştır.

Beklenen/Geçici Sonuçlar

Araştırmadan elde edilen bulgular, öğretmen adaylarının internete yönelik epistemolojik inançlarının orta yani net olmayan düzeyde olduğunu göstermektedir. İnternete yönelik epistemolojik inancın alt boyutları olan kesinlik ve bilginin kaynağı ile bilginin yapısı faktörleri açısından gelişmemiş/olgunlaşmamış (naive), bilginin gerekçelendirilmesi faktörü açısından ise gelişmiş/olgunlaşmış (sophisticated) düzeyde olduğu görülmektedir. Bu bağlamda öğretmen adayları İnternet ortamındaki bilgi kaynaklarının kesinliğine ve doğruluğuna inandıkları söylenebilir. Öğretmen adaylarının internete yönelik epistemolojik inanç ölçeği puanları ile eğitsel internet kullanım öz-yeterliği inançları ölçeği puanları arasında düşük düzeyli ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir.

Araştırmanın bir diğer sonucuna göre öğretmen adaylarının internete yönelik epistemolojik inançların sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmüştür. Ancak eğitsel internet kullanım öz-yeterliği inançların sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılaştığı ve dördüncü sınıftaki öğretmen adaylarının birinci sınıftakilere göre daha yüksek inançlarının olduğu anlaşılmaktadır.

Cinsiyete göre öğretmen adaylarının internete yönelik epistemolojik inanç puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bir diğer ifadeyle internete yönelik epistemolojik inançların cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaştığı ve kadın öğretmen adaylarının erkeklere göre inançlarının daha gelişmiş/olgunlaşmış olduğu anlaşılmaktadır. Eğitsel internet kullanım öz-yeterliği düzeyleri incelendiğinde gruplar arasında (anlamlı bir farklılık olmadığı) görülmüştür. Bir diğer ifadeyle eğitsel internet kullanım öz-yeterliği inançlarının cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaşmadığı anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler : öğretmen adayları, internete yönelik epistemolojik inanç, eğitsel internet kullanım öz-yeterlik inancı, cinsiyet, sınıf

Kaynakça

- Karaoğlan Yılmaz, F.G., & Kılıç Çakmak, E. (2016). Internet specific epistemological beliefs and online information searching strategies of pre service teachers gender and department differences. *Participatory Educational Research (PER)*, 3(2), 63-80.
- Karasar, N. (2014). Bilimsel araştırma yöntemleri: kavramlar, teknikler ve ilkeler (27. Baskı). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kılıç Çakmak, E., Karaoğlan Yılmaz, F. G., & Yılmaz, R. (2015). İnternete yönelik epistemolojik inanç ölçeğinin uyarlama çalışması. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 5(1), 55-71.
- Pallant, J. (2001). SPSS: Survival manual. Canberra: McPherson.
- Şahin, İ. (2009). Eğitsel internet kullanım öz-yeterliği inançları ölçeğinin geçerliği ve güvenilirliği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 461-471.
- Yılmaz, R. (2016). Öğretmenlerin İnternete yönelik epistemolojik inançlarının incelenmesi. 10th International Computer and Instructional Technologies Symposium (ICITS), 16-18 May 2016, Rize/Turkey.